

Herinneringen.

Hierbij een aantal sfeerbeelden uit mijn jeugd, die zich wat school betreft grotendeels buiten Almen afspeelde. In deze Almenak zal ik het daarover dan ook maar niet hebben.

Een grensgeval

Als enige uit het gezin ben ik in 1954 geboren op 't Hulze, waar mijn vader en moeder naar toe verhuisden, toen mijn moeder al in verwachting was van haar vijfde spruit, van mij dus. Mijn ouders woonden vanaf hun trouwen in bij oom Anton Hoetink en tante Willemientje, een jongere zus van mijn moeder. Oom Anton was metselaar en had z'n bedrijf aan de Kapelweg, in het huis waar Derk Nijland nu woont onder aan de brug over 't kanaal. Met zo'n groot gezin en alweer een uitbreiding op komst was dat samenwonen natuurlijk niet langer mogelijk, zodat ze vertrokken naar de Hulzerdijk. Dat was toen nog een zandweg; de Wagenvoortsdijk kende nog niemand, die werd pas rond 1966 aangelegd en benoemd.

In alle opzichten was deze plek een grensgeval. Zowel Eefde, Harfsen als Almen maakten op dit drie-dorpen-punt aanspraak op ons als dorpsingezetenen. Het buitengebied van Harfsen lag weliswaar aan de overkant van de Eefdese beek, maar het dorp zelf lag wat mijzelf betreft te ver van mijn bed en viel dus af. De grensperikelen tussen Eefde en Almen bleven echter onverminderd doorgaan.

Kadastraal bekend: Almen, schoolkring: Eefde, kerkelijk: Almen, Oranjevereniging: Eefde, zondagschool: Almen, adres: post Eefde, kleuterschool: Almen, boodschappen: Eefde, jeugdclubs: Almen, postkantoor: Eefde, voetbal: Almen, bank: Eefde, bibliotheek: Almen en tenslotte zwembad (was er een andere keuze?): Almen. Beide dorpen hadden wat te bieden, maar het was toch een ongelijke strijd: Almen was een echt dorp en Eefde niet zozeer. Ik werd dus Almenaar!

Persoonlijk contact

Eén van mijn oudste herinneringen, ik denk uit 1956/57, behelst de aankomst van oom Roelof Pelgrum, de familie-timmerman, op zijn donkerrode "JaWa motor" (of was het een Sparta?) met achter op zijn bagagedrager mijn houten kruiwagentje waarvan het houten wiel kapot was. Het wiel was half door gebroken en oom Roelof had er keurig weer een nieuwe in gezet. Wat was ik blij! Hetzelfde kruiwagentje kreeg ik 20 jaar later bij mijn huwelijk, netjes opgeknapt door mijn oudste zus, nog eens terug. Niet dat dit erg bijzonder is voor U als lezer, maar het geeft wel aan, dat wat nu zo'n kleinigheid lijkt, in die tijd voor een driejarige van genoeg waarde was om dat 42 jaar later nog haarscherp voor ogen te zien en vooral het blijge gevoel daarbij weer te beleven.

Eén van de meest opmerkelijke verschillen tussen toen (30 à 40 jaar geleden) en nu is het persoonlijk contact met allerlei mensen. Dat had natuurlijk alles te maken met afhankelijkheid van elkaar op allerlei manieren. Zeker in 't buitengebied was je, vooral omdat het vanzelfsprekend was dat je géén auto had, blij met de komst van bijvoorbeeld de kruidenier, de slager, de bakker, de postbode, de melkrijder, de meelboer, de eierophaler, de beerhouder of de krantenbezorger. Allemaal mensen die niet alleen aan de deur, maar meestal ook binnen kwamen. En altijd was de koffie klaar en was er tijd voor een praatje. Zonder een *köpke koffie* kwam je als besteller bij mijn moeder niet weg.

Verspreiding van een nieuwtje was zeker als je het aan de postbode of de bakker toevertrouwde en dan ook nog met een snelheid, waaraan menig e-mail server een puntje kan zuigen. Vaste prik was om 10 uur 's morgens de postbode Dommerholt, die zijn (eerste?) stop meestal bij ons plande. In weer en wind op de fiets: kletsnat was ie vaak. Wel gezellig hoor, al dat bezoek. Om de andere dag rond het middageten kwam Albert of Marinus *Kuper de bakker* van de Almenseweg in Eefde, eerst met de bakkersfiets later met een VW-bus brood brengen. De dozen met boodschappen werden de ene week door Kuiper en de andere week door Chris of Henk Klaassen gebracht. Bestellingen gingen via het boekje of telefonisch. Grappig was altijd het telefoontje van Gerrie van de slager op vrijdagavond tegen zeven uur. Als je had opgenomen klonk haar ietwat lijzige stem "*Klein Lebbink.....*" na een lange pauze gevolgd door: "*Is d'r nog vleis neudig?*". De volgende dag om vijf uur kwam Bertus Klein Lebbink dan persoonlijk met de bus de bestelling afleveren. Bij betaling trok hij uit de binnenzak van zijn colbert dan een dikke leren portefeuille, waarin meer briefjes van honderd en duizend waren gebundeld dan ik ooit nog in handen zou krijgen.

De postgiro was er weliswaar maar er werd voornamelijk cash afgerekend. Natuurlijk werd er wel gewerkt met boekjes, die meestal wekelijks werden betaald. Er werd dus heel wat met geld afgesjouwd. Mijn moeder was altijd degene die op de solex de rekeningen bij de boeren ging innen. Dat gebeurde één (!) keer per jaar, meestal in 't najaar. Wat een renteverlies! Aan het eind van de route had ze een behoorlijk bedrag in de tas, dat zou je tegenwoordig beter niet meer kunnen doen.

Varkens

Ook een regelmatige bezoeker was *bèarholder* Leussink uit Eefde. Met paard en wagen kwam hij de zeugen halen, die gedekt moesten worden door de beer. Dat was altijd een hele toer, want de meeste varkens hadden een hekel aan dit uitje, terwijl je toch zou verwachten dat deze slimme beesten hier prettige herinneringen aan overhielden. Nou wij niet. Want ook deze goede man kwam altijd even binnen om uit te hijgen van het *gemartel en ge-euste* om het onwillige beest in de wagen te krijgen. Hij rook het denk ik zelf nauwelijks meer, maar de penetrante lucht die hij achterliet bleef ons inziens onbehoorlijk lang achter in de kamer. Maar goed, hij bezorgde ons na enige dagen wel een varken met *een koppel keune in de boek*. Dan was het tijd om het varkenshok waar het beest mocht baren schoon te maken en te ontsmetten met Halamid, waarbij de chloorlucht je de adem bijna benam. Daarna werd de kevie geplaatst een warmtelamp in een hoekje met vers stro en de kraamkamer was gereed voor een stuk of veertien roze mormeltjes, die meteen na de geboorte met een zijknijptang werden ontdaan van hun venijnig scherpe tandjes, zodat ze de tepels van de moederzeug, die er meestal toch al te weinig had, heel zouden laten. 's Zaterdag moest mijn oudere broer Jan de hokken meestal uitmesten en voorzien van lekker vers en schoon stro, waarna de beesten knorden van genoeg. Op de een of andere manier werden mijzelf deze werkzaamheden gelukkig slechts sporadisch toegeschoven... Toch sprak het vanzelf dat je zodra je thuis kwam van school of in de vakantie meehielp met allerlei werkzaamheden, waaraan ik mijzelf nog wel eens placht te onttrekken als ik de overleveringen van mijn broer en zusters moet geloven. Maar ja, ik was dan ook het *nestdölleke*, de kleinste van het gezin en werd nog wel eens ontzien.

Knechten en appeltjes

In die tijd was het heel gewoon om een knecht in dienst te hebben. Bij de buren, omme Willem en tante Mientje Pelgrum (jawel, ouders van Reinie, grootouders van Wilco), hadden ze er ook een. Die sliep dan in een piepklein kamertje op de hilde (hooizolder) waar je via een houten trap kon komen. Zeer benauwd natuurlijk 's zomers direct onder de pannen en 's winters met al dat broeiende hooi om je heen. Mijn vader, die loonsproeier van beroep was geworden en bij de boeren in de wijde omgeving het graan, de knollen en bieten onkruid- en ongediertevrij poogde te houden met vaak rigoureuze middelen, die nu onder de streng verboden chemicaliën vallen, had ook knechten. Dat waren voornamelijk moeilijk opvoedbaar jongens van de Neerbosch Stichting, die door de kinderbescherming meestal uit het eigen gezin gehaald en dan via de stichting in een nieuw gastgezin werden geplaatst, waar ze in ruil voor kost en inwoning en de huiselijke warmte van een gezin als knecht actief waren. Vaak niet bepaald lieverdjes, waar pa en moe de handen vol aan hadden. Onze knecht Koos Verspui was een boom van een vent, kon werken als een os en deed dan ook vaak wedstrijdjies met pa, die in het najaar ter opvulling vaak appels ging plukken in de bongerd van de weduwe Hendriks op de Voorster klei. Als hij eens een kist appels meer had geplukt dan de baas, dan werd dat onder het avondeten met gepaste trots rondgebazuind. Terecht natuurlijk, want het ging ook niet om geringe aantallen: 25-30 kisten van 25 kilo per dag! En dat in hoogstambomen. Telkens de lange ladder op en af met een rieten emmer om de nek. Zwaar werk dus. Vaak bracht pa 's avond aan het stuur van de solex een paar tassen met valappels mee. Lekker hoor. We konden naar hartelust allerlei soorten eten. En moeder Hanneke maakte er tientallen "weckfleschen" vol met appelmoes van of de appels werden geschild en in stukjes gedroogd op een rooster boven de kachel. Vaak zaten we 's winters in de schouw aan weerszijden van de enige kachel in huis, zo'n rechthoekige hoge zwarte met één grote en twee kleine deksels waarin je na verwijdering een waterketel deels kon laten zakken, met een chromen buis om de bovenplaat en drie kleine deurtjes aan de voorkant, met in de bovenste twee mica ruitjes waardoor je, als ze tenminste niet zwart beroet waren, de vlammen mooi kon bekijken. Daarin stookten we eierkolen van kolenboer Schoolderman uit Harfsen en natuurlijk ook nog grote turven. Eén turf was genoeg voor de hele avond. Lekker warm dus met een boek op de knieën, het gezicht aan één kant knalrood van de hitte, een zak kastanjes bij de hand en als niemand keek af en toe een greep boven in de gedroogde appeltjes. Minder leuk was natuurlijk dat je 's avonds in het donker een volle kit kolen moest halen in het kolenhok buiten. Af en toe kwam in de zomer de schoorsteenveger om de schoorsteen te vegen. Alle meubels in de kamer werden dan met lakens afgedekt en ook voor de schouw hingen kleden om het roet er enigszins achter te houden. Dat ging wel eens fout en dan zat alles onder 't roet. Om te janken!

Naar school

Mijn zusters en broer gingen in Eefde naar de "School met den Bijbel", naar de christelijke school dus en niet naar de openbare "Wilhelminaschool" die wel wat dichterbij was. Wat afstand betreft hadden we ook wel naar Almen gekund, maar ja dat was een openbare school en daarmee was alles gezegd. Ikzelf mocht naar de nieuw opgerichte kleuterschool "De eerste stap" in Almen, geleid door die aardige juffrouw Schuppert. Kan een kleuter verliefd zijn? Dacht ik wel! De weg naar school was voor mij een dagelijks wederkerend drama, althans als ik mijn zussen moet geloven, want zelf kan ik me dat niet herinneren. Hoewel ik wel

met enorme snelheid langs het tijdens een hevig onweer afgebrande huis van tante Dina en ome Harm Nijland probeerde te fietsen. Wat vond ik dat eng, die zwartgeblakerde ramen die als enige overblijfselen nog overeind stonden! Eerst werd ik gebracht, samen met Tonny Loman en Dik Pelskamp door tante Hentje Pelskamp, tante Dika Loman of mijn moeder, maar later moest ik als 5-jarige alleen op de fiets. Met die kleine beentjes is 6 kilometer geen geringe afstand hoor! De Kleuterschool was in "Ons Huis" in hetzelfde lokaal als waar nu de peuterspeelzaal is, maar dan minder gezellig. Van heinde en verre kwamen de kinderen. Er kwam zelfs een speciale lichting met de GTW-bus (GTW = Gelderse Tram Wegen) uit Eefde, waar toen blijkbaar nog geen kleuterschool was. Dat waren kinderen van de Almenseweg en de Boedelhofweg (b.v. de neven Geert en Harm Hoetink en de broers Hans en Johnny van Ernst). Door het busvervoer kwamen ze later en gingen ze eerder weer weg. Het mooiste was, vond ik, de houten trein met losse rails, waarvan je zelf een spoorbaan kon maken. Daarmee heb ik denk ik welgeteld twee keer mogen spelen, want ik was niet zo groot en sterk als de andere jongens en viste dus meestal achter het net. Later kregen wij een stagiaire (of invalster?): juffrouw Toos Hazewinkel. Een grote nicht van mij! Zij was zo mogelijk nog aardiger dan juffrouw Schuppert. Ook al was het best leuk op de kleuterschool als ik er eenmaal was, toch had ik nooit veel zin om er naar toe te gaan en bleef eigenlijk liever thuis spelen. Als ik dan ook, net op weg naar school, ontdekte dat er één van de varkens uit de varkenswei was losgebroken en los rondliep, was ik nooit te beroerd om dat even te melden en te helpen om het beest weer achter het prikkeldraad te krijgen, waardoor het vervolgens te laat was geworden om nog op weg te gaan. Mijn ouders begrepen dat en zodoende heb ik het kleuterschooljaar niet afgemaakt.

Net als mijn broer en zusters, ging ook ik naar de christelijke school in Eefde, dus is de hele periode van 1960 tot 1966 is vooral op Eefde georiënteerd geweest, behalve natuurlijk de zondagschool en soms de kerk.

Zondag

De zondagschool werd, voor zover ik me herinner, geleid door Jantje Zoetenhorst, en de Boschloo's (ome Get, alias "kleine Get", ome Get (?) "van de Baankreis", en ome Teunis "van de Brugge") en ome Henk Wentink. Een elke zondag weerkerende inspanning was het opzeggen van het versje, een Psalm of Gezang waarvan je meestal meerdere coupletten uit het hoofd moest leren. De zondagschool begon toen nog om 9 uur 's morgens, zodat je eventueel aansluitend om 10 uur nog met je ouders naar de kerk kon. Voordat we weg gingen naar de zondagschool controleerde pa of ma of je het versje kende en wee je gebeente als dat niet het geval was. Indrukwekkend vond ik altijd het kerstfeest in de kerk, waarvan het interieur toen nog niet was heringedeeld. Een grote gloeiend hete potkachel waarvan de lange pijp door een van de kleine nu met een bloem afgedekte gaten in het plafond verdween, stond dan rechts achter in de kerk te dampen. De ingang was tegenover bakker "Niëndiek" aan de noordkant en de banken aan weerszijden van het gangpad liepen als in een schouwburg schuin naar beneden af. Links in het koor waren ook schuin aflopende banken. De preek stoel hing aan de lange zuidmuur. Daarvandaan preekte dominee van Leeuwen met imponerend donderende stem zijn boodschap, die mij als kind niet kort genoeg kon duren, want daar snapte ik niets van. Bestudering van het plafond en het orgel was dan een geliefde bezigheid. Het

zingen, het spannende verhaal en de geweldig grote kerstboom met echte kaarsen met kerst, spraken mij wel aan.

De zondag was echt een strikte rustdag, die we vooral 's winter met voornamelijk boeken lezen doorbrachten. Ons gezin, zeven man sterk en soms goed voor zeker 10 boeken per week, was een zeer goede klant van de bibliotheek, die 's zondags na de kerk en zondagsschool door ons werd leeggeplunderd. De bieb was toen nog in het achterste lokaal van het oude "Ons Huis". De boeken stonden in vaste kasten met van die houten roldeuren ervoor.

Er werd thuis ook gevochten om de weekbladen: "de Boerderij" voor pa, "de Eva" voor m'n moeder, en voor ons kinderen "de Arend", een spannend stripblad waarin behalve futuristische series met allerlei vreemde ruimtewezens o.a. ook de strip van Billy Turf stond. Dit blad werd door ons helemaal verslonden en herlezen tot het uit elkaar viel.

Het landelijk nieuws hoorde je via de radio, het regionale nieuws mondeling via de bakker, postbode of natuurlijk via ome Willem Sprokkelhorst, die als *monster nemmer* (de kwaliteitsbepaler van de melk, die door de boeren in melkbussen aan de zuivelfabriek werd geleverd en waarvan tijdens het melken steekproefsgewijs monsters werden genomen) veel onder de mensen kwam en dus veel nieuwtjes opving. Hij droeg dan ook de eretitel "Nieuwsblad van 't Hulze". Een echte krant kregen we pas veel later.

Radio en TV

Zondags na het eten dus boeken lezen en ondertussen luisteren naar de bakelieten Philips (buizen)radio voorzien van een groen afstem-oog: "De toestand in de wereld" besproken door de zwaar geaffecteerd sprekende GBJ Hilterman en natuurlijk daarna een spannend hoorspel, waarnaar met rooie oortjes werd geluisterd.

Popzenders werden pas in de zestiger jaren actief, maar vonden niet echt een gewillig oor bij mijn vader ("*Zet die herrie toch uut!*") en meestal bleef het dus bij Hilversum 1 en 2. De intrede van de transistorradio was voor ons dan ook zeer welkom. Zelfs een platendraaier kwam er later, aangesloten op de buizenradio, compleet met platenwisselaar. Daarop kon je een stuk of vijf singletjes of LP's op een stapeltje plaatsen, die dan een voor een naar beneden vielen en werden afgespeeld. Een nadeel was dat ze onderling altijd gingen slippen, hetgeen de zuiverheid niet ten goede kwam. De eerste 45 toeren plaatjes? Homeward Bound en Sound of Silence van Simon&Garfunkel, Sunny Girl van the Hepstars en In the Year 25-25 van Zager and Evans. Natuurlijk aan twee kanten afspeelbaar. De krassen nam je voor lief. Sommige nummers zong je zelfs inclusief overslaan mee.

Toen de zwart-wit televisie kwam had buurman van Voorst hiervan de primeur bij ons in de buurt. Wij vonden het prachtig, want alle kinderen uit de buurt mochten bij ome Derk en tante Dina, die zelf geen kinderen hadden, komen kijken op zaterdagmiddag. We vertrokken dan lopend met een verse snee "*wittebrood met suker op de voest*" van huis. De uitzendingen waren toen maar op één net en alleen 's avonds. Het kinderprogramma was op zaterdagmiddag van vijf tot zes. Door de slechte intensiteit van de beeldbuis moesten de gordijnen wel dicht, anders zag je niks. Na eerst een tijdje naar het testbeeld en vervolgens naar een tergend langzaam lopende klok met dito melodietje te hebben geluisterd, begon om klokslag vijf uur de uitzending van de NTS aangekondigd door de karakteristiek zwaaiende omroepsters Tante Hannie en Tanja Koen met "de verrekijker". Daarmee ging er letterlijk een nieuwe wereld voor ons open, want hier zag je beelden uit allerlei hele verre landen. Daarna werd het spannend met "Pipo de Clown" en natuurlijk "Swiebertje" en

“Stiefbeen en Zoon”. Later gingen we vaak bij buurvrouw tante Mientje kijken, toen die een TV hadden gekocht. Pas in 1970 kwam ook in ons huis TV.

Handen uit de mouwen

Maar de vrije uren die nu voor het kastje wordt doorgebracht werden in mijn jeugd voornamelijk gevuld met allerlei klusjes.

Helpen bij de burenen met aardappels poten en rooien, hooien, schudden, *vrochten* (afrasteringen om weilanden maken) enz., thuis varkens afmesten, solexen poetsen, palen zetten en ijzerdraad trekken voor de blauwschokkers, koolplanten verkopen, bessenplukken in de zomer, snoeihout rapen, trekker rijden (als 9-jarige!) bij het spuiten van gewassen bij boeren in de wijde omgeving. Mijn vader werd ‘s avonds plat gebeld door boeren met “*roet in de garste, gevretterte in de knoll’n of hondebloem’n en diesels in de weie*”. Zijn antwoord was altijd dodelijk: gif! Kapot spuiten was z’n lust en leven. Hij had ook een bijnaam: *gèale Willem*. Dat kwam omdat hij in ‘t voorjaar het onkruid op de graanakkers doodspoot met het gif DNOC, inderdaad een gele kleurstof. Daar hij altijd vrijwel onbeschermd op de trekker zat, kreeg hij bij wind in de rug zelf ook de volle laag. Ongelofelijk eigenlijk wat toen gewoon mocht, omdat men de risico’s niet kende. De bestrijdingsmiddelen van toen zijn nu gelukkig stuk voor stuk streng verboden. De merken vergeet ik niet gauw: Betanal voor de bietenvlieg, MCPA voor distels, muur en paardebloemen, MCPP voor ridderzuring en enigszins voor brandnetels, die je pas echt kapot kreeg met 1,3,5 T-Ester, maar daarmee moest je voorzichtig zijn, want bij een verkeerde wind boden ook aangrenzende groente- of bloementuinen in mum van tijd een trieste aanblik! Eén en ander vanzelfsprekend tot verdriet en ongenoegen van de ongelukkige eigenaar, die dan meestal ook weinig waardering voor mijn vaders werk kon opbrengen, dat kon je wel opmaken uit het verloop van sommige telefoontjes. Gelukkig kwam dat weinig voor, want vader Willem was daarmee heel secuur. Bij twijfel niet spuiten, was zijn motto.

Zwemles

Als leerling van een Eefdesse school was je wat zwemmen betrof nog aangewezen op het Almense zwembad. Hoewel wij daardoor veel minder vaak zwommen dan de kinderen nu, gingen we toch af en toe bij erge hitte direct uit school langs het kanaal richting zwembad om daar in het toen nog betonnen tweebaden bad met de karakteristieke houten loopbrug er midden over heen verkoeling te zoeken. De wanden waren glad en groen van de algen en het water, opgepompt uit de Berkel en gefilterd door een grindbak, was koud. De zwemmers met een diploma mochten in de Berkel zwemmen, waar je vanaf de duikplank in kon duiken. Via het riet kon je weer op de kant klimmen. Het bad zelf was maximaal 1.5 m diep en lag parallel aan de Berkel, waar nu de kleine zonneweide ligt. Toentertijd ging je pas op veel latere leeftijd een zwemdiploma halen dan nu: ik was een jaar of 9, 10 toen ik zwemles kreeg voor het diploma A. De voorgangster van Martin Jansen, badjuffrouw Kistemaker woonde in een stacaravan die stond waar nu ongeveer de tafeltennistafels staan Tijdens de zwemles was de watertemperatuur soms 13°C en dan was de warme chocolade melk na afloop in de caravan zeer welkom. Overigens moest ik afzwemmen in het “diepe” bad, ook het watertrappen, waarbij je moeite moest doen om niet telkens de bodem te raken. Dat kwam omdat het water van de Berkel zodanig was vervuild dat het afgekeurd werd om in te zwemmen. Terecht, want af en toe kwamen er dode varkens voorbij drijven...

Voetballen

Na de lagere school raakte ik steeds meer op Almen georiënteerd. Dat begon met voetbal bij de SV Almen. Mijn eerste training op 11-jarige leeftijd vond plaats op een zanderig veld gelegen op de plek waar nu de Heuvelweg en de Van Borch van Verwolde weg lopen. Het bungalowpark bestond toen nog niet. We werden getraind door Sjakie Brokken en Jan Rood. De eerste training voelde ik me enigszins opgelaten, want ik liep op voetbalschoenen die drie maten te groot waren, waarvan de punten met stalen (!) neuzen potsierlijk omhoog staken en waarvan het leer zo hard was, dat je in een mum van tijd met een stelletje blaren zat opgescheept. Echte Engelse "Kicksen" dus, die ik voor zover ik weet nog te danken heb aan Martin Jimmink. 't Waren sowieso krijgertjes. Het veld was in mijn herinnering hard en er lag meer zand dan gras.

Al heel snel verhuisde de club daarna naar de huidige locatie aan de Binnenweg waar ik met splinternieuwe schoenen veel plezier kreeg in het spelletje. We hadden ook een leuke hechte groep jongens bij de pupillen en junioren. Herman Nieuwenhuis was mijn eerste leider, later opgevolgd door Wouter Boere uit Eefde. Er zaten toen veel jongens uit Eefde en dus uit mijn eigen lagere school klas in Almen op voetbal, omdat de SC Eefde nog niet bestond!

Elke zaterdag morgen een wedstrijd, waarbij net als nu soms korfbaluitslagen werden genoteerd, vaak veroorzaakt door slechts één wat meer uit de kluiten gewassen speler, die dan simpel in zijn eentje de wedstrijd besliste. Als we uit moesten gingen we met z'n allen op de fiets! Naar AZC, Zutphania, Hercules, de Hoven, Be-Quick, Wilhemina, SV Zutphen of SC Eefde. Geen punt. De mooiste voetbaltijd was de periode waarin we in de A-junioren speelden. Met ons team gecoacht door ome Henk Lebbink werden we drie keer achter elkaar kampioen en promoveerden we naar de Overgangsklasse. Helaas was ik net te oud om dat mee te maken. Leuk om te vermelden is dat ik als pupil de voorloper van de Almenak al moest rondbrengen in onze buurt. Deze had een groene omslag en bevatte eerst alleen nieuws over voetbal. Later werd het een officieel orgaan van de Federatie Almense Sportverenigingen (FAS) met de naam Almenak. De enigszins sluimerende FAS is daarna via de FAB nieuw leven ingeblazen.

Jeugdclubs

In mijn puberjaren bestond er een Jongensclub (Samuel) en een Meisjesclub (NaNa), voor 12 tot 14-jarigen en vanzelf streng gescheiden qua geslacht. Ook waren er gescheiden clubkampen. Voor de oudere jeugd had je de gezamenlijke Brugclub (14-18 jaar) en later kwam daar de Tussenclub (14-16 jaar) nog bij, omdat het leeftijdsverschil onderling wel erg groot bleek te zijn.

De clubleiders van CJC Samuel waren o.a. Henk Rouwenhorst en Maarten Jeronimus. Bij de brugclub voor zover ik nog weet Gerard Jeronimus, Dirkje Boschloo en Bertus Rouwenhorst.

Ons clubhuis was het oude leegstaande huis van Tichelman aan de Vunderingweg, omdat de lokalen in Ons Huis niet echt gezellig waren en je er niet lekker kon rotzooien. De muur tussen de opkamer en de huiskamer was weggesloopt en de opkamervloer werd gebruikt als toneel. Daar werden heel wat stukjes ingestudeerd en opgevoerd.

Af en toe gingen we met de jongensclub naar de gymnastiekzaal. Toen was dat nog een houten gebouw aan de Staringweg, waar nu de pas gerenoveerde sportzaal van Ovéra staat. Het lokaal was voorzien van een echte kolenkachel en stonk echt zoals een schoolgymlokaal hoort te stinken. Een lucht die je nooit vergeet: een

geurmengsel van natte kleren, zweetvoeten, stof en urine. Het lokaal was ook laag: een puntdak met driehoekige spanten, waar je met volleyballen door heen kon en moest spelen. Door de houten vloer en het geschreeuw van de bezoekers (wij dus) was het een herrie van jewelste.

De mooiste clublocatie was echter het bos tegenover Kloosterboer, waarin zich een zand kuil bevond waarin je de leukste (ruigste dus) spelletjes kon doen. British Bulldog was een favoriet en natuurlijk deden we ook Vlagveroveren, Smokkelspel, Dierengeluidenspel etc.

Elke club had zijn eigen leiding en bestuur. Later is er een overkoepelend orgaan gekomen: de Jeugdraad, waarvan voor zover ik weet Wim Zoetenhorst de eerste voorzitter was, opgevolgd door Henk Pelgrum en Toine Boonman. Leuk is dat tot op de dag van vandaag het clubleven in Almen nog wordt voortgezet. Blijkbaar zijn er toch altijd nog mensen te vinden die zich daarvoor willen inspannen. Ik hoop voor de jeugd dat dat nog lang zo blijft.

Toen ik een jaar of 16 was organiseerden we vanuit de jeugdraad discoavonden. In eerste instantie samen met o.a. Dik Loman, Petra Jeronimus, Ria Lebbink en een meisje van Greven (haar voornaam ben ik kwijt!) werd eens per maand een discoavond gehouden in de bovenzaal van Ons Huis. Netten, ballonnen en slingers ophangen, stoelen en tafeltjes langs de kant, het discoteam Smile Van Roelof Vink op het podium en het feest kon beginnen. Vanaf 19.30 uur (!) stroomde de zaal vol. Entree 2.50, Henk Ettema verkocht frisdrank en bier vanachter het kleine barretje en had ook kroketten in de frituur. Zeer gezellig altijd, maar soms werd de boel verstoord door een groepje jongelui uit Zutphen en Eefde, die echt alleen maar ruzie zochten en dus ook kregen.

Vaak had het Ons Huis bestuur (Wim Roeterdink, oom Roelof Pelgrum en de Henken Wentink en Lebbink) er de handen vol aan om de vechtersbazen eruit te werken. Een aantal keren zelfs met hulp van de politie... Eén keer hadden ze zelfs uitsmijters ingezet in de personen van Tinus Olden en Driesje Rothman.

Om elf uur was het feest voorbij en moest er nog worden opgeruimd, gedweild en gesopt om alles weer schoon te hebben voor de zondagsschool de volgende dag. Dan nog de discospullen van Roelof Vink in de aanhanger wegbrengen naar Vierakker, waar we midden in de nacht vaak nog even aan de koffie zaten. Een drukke maar mooie tijd.

Treinen

Wij woonden op ca. honderd meter van het spoor Zutphen-Hengelo. Het treinverkeer was in de jaren '50 en '60 intensiever dan nu. Elk uur kwamen er vier dieseltreinen met passagiers langs denderen; eerst van die donkerblauwe (werden geloof ik Blauwe Engel genoemd) later van die donkerrode en groene met op het front een gele "snor" geschilderd. Een "trein met wagentjes" om 10.10 heen en 19.50 uur terug. Goederentreinen met kolen, chloor, gas en vee richting Twente. Treinen van meer dan honderd wagens lang. Wij speelden veel langs het spoor. Leuke bezigheid was onder andere om een stuiver op de rails te leggen die we dan later zo plat als een dubbeltje weervonden.

Langs het spoor liep ook een min of meer verhard fietspaadje. Het mocht niet, en we waren ook als de dood dat we toevallig een machinist of conducteur op de fiets op weg van z'n werk naar huis tegenkwamen, maar regelmatig verkozen we dit fietspaadje boven de modderige zandweg met kuilen en plassen waar je zonder

laarzen nauwelijks door kon komen. Als er dan een trein aankwam moest je wel gauw even de spoorberm in gaan om te voorkomen dat je meegezogen werd. Best link eigenlijk.

De toen nog onbewaakte spoorwegovergangen waren overigens een bron van ongelukken. In mijn jeugd hebben zich bij ons in de buurt verschillende dodelijke ongelukken voorgedaan, waarbij die met een 1-tonner vol met militairen wel de ergste was.

Het liep ook wel eens goed af. Zo ontsnapte melkrijder Wolter Menkveld die in dikke mist het spoor wilde oversteken aan de dood door net op tijd van zijn trekker af te springen. Het voorste deel van de trekker lag aan de overkant het achterste deel met wagen vol melkbussen aan onze kant van het spoor. Een kopje koffie voor de schrik ging er daarna wel in bij Wolter!

Gasleiding

Een zeer ingrijpende gebeurtenis, vergelijkbaar met een eventueel aan te leggen NoordTak, was de aanleg van twee grote gasbuizen dwars door alle landerijen en akkers heen. Gedurende wel een jaar werd hieraan gewerkt. Dit waren niet zomaar pijpen, daar kon je als jongen van 10 dwars doorheen lopen! Een meter of 10 lang en wel 1½ meter in doorsnee. Ze werden aangevoerd per drie op grote trailers. Er vond een tijdelijk invasie plaats van buitenlanders die deze klus klaarden. De echte specialisten waren de lassers: bruingebrande Fransen. Dat moest ook wel want een lekkie in zo'n leiding zou grote gevolgen kunnen hebben. Een gigantische geul van een meter of 7 diep werd met draglines gegraven, terwijl de pijpdelen op begane grond per 5 (?) werden werkbare lengtes werden gelast. Met enorme Caterpillars op rupsbanden werden de gelaste delen in de geul gelegd en daarna aan de bestaande pijp gelast.

Vreemd genoeg heb ik toen nooit gehoord van protestacties of bezwaren.

Waarschijnlijk werd één en ander ruim vergoed aan de gedupeerde boeren.

Dat was het

Lang niet compleet en erg afhankelijk van wat me toevallig te binnen is geschoten, was dit mijn verhaal over vroeger. Ik hoop dat er niet te veel blunders of verkeerde informatie in zitten, maar dat schuif ik graag op mijn beperkte geheugen.

Rest mij alle Millennium Almenak lezers een prettige eeuwwisseling en veel geluk in het nieuwe millennium toe te wensen.

Herman Westendorp